

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ИЗБОРУ НАРОДНИХ ПОСЛАНИКА

Члан 1.

У Закону о избору народних посланика ("Службени гласник РС" бр. 35/00, 57/03- УС, 72/03-др. закон, 75/03-испр. Др. закона, 18/04, 85/05-др. закон, 101/05-др. закон, 104/09-др. закон), у члану 7. речи: "Врховни суд Србије" замењују се речима: "Управни суд".

Члан 2.

Члан 10. мења се и гласи:

"Члан 10.

Право да бира посланика и да буде биран за посланика има пунолетан пословно способан држављанин Републике Србије са пребивалиштем у Републици Србији (у даљем тексту: бирач)."

Члан 3.

У члану 22. став 1. речи: „општинског суда“ замењују се речима: „надлежног суда“.

У ставу 2. речи: „општинског суда“ замењују се речима: „надлежног суда“, а речи: „у бирачком списку“ замењују се речима: „у изводу из бирачког списка“.

Члан 4.

У члану 25. став 1. речи: "председник Народне скупштине Републике Србије" замењују се речима: "председник Републике".

Члан 5.

У члану 26. број: "90" замењује се бројем: "60".

Члан 6.

У члану 27. став 3. речи: „од дана одржавања избора“ замењују се речима „од дана проглашења коначних резултата избора“.

Члан 7.

У члану 40. став 1. мења се и гласи:

„Кандидате могу, под условима утврђеним овим законом, предлагати регистроване политичке странке и страначке коалиције (у даљем тексту: политичке странке), као и групе грађана.“.

Члан 8.

У члану 40а став 1. речи: "мора бити по један кандидат" замењују се речима: "мора бити најмање по један кандидат".

Члан 9.

У члану 43. став 3. речи: „општинском суду“ замењују се речима: „надлежном суду“.

Члан 10.

У члану 72б ст. 3. и 4. мењају се и гласе:

"Министарство надлежно за послове управе припрема и оверава посебне изводе из бирачког списка за сваки завод и доставља их Републичкој изборној комисији у року од 24 часа од дана доношења решења о закључењу бирачког списка.

Посебне изводе из става 3. овог члана Републичка изборна комисија доставља бирачким одборима у заводима."

Члан 11.

Члан 73. мења се и гласи:

"Члан 73.

Бирачи који су на одслужењу војног рока, на војној вежби или на школовању у јединицама или установама Војске Србије гласају на објављеном бирачком месту које је најближе јединици или установи у којој служе војни рок или се налазе на војној вежби, односно на школовању.

Републичка изборна комисија, најкасније 20 дана пре дана одржавања избора, у "Службеном гласнику Републике Србије" објављује на којим ће, већ одређеним, бирачким местима гласати војници који су на одслужењу војног рока, на војној вежби или на школовању у јединицама или установама Војске Србије.

Министарство надлежно за послове управе припрема и оверава посебне изводе из бирачког списка за гласање бирача из става 1. овог члана и доставља их Републичкој изборној комисији у року од 24 часа од дана доношења решења о закључењу бирачког списка.

Посебне изводе из става 3. овог члана Републичка изборна комисија доставља бирачким одборима на бирачким местима на којима гласају бирачи који су на одслужењу војног рока, на војној вежби или на школовању у јединицама или установама Војске Србије."

Члан 12.

У члану 73а став 1. речи: "државне заједнице Србија и Црна Гора" замењују се речима: "Републике Србије".

После става 1. додају се нови ст. 2. и 3, који гласе:

"Министарство надлежно за послове управе припрема и оверава посебне изводе из бирачког списка за гласање бирача из става 1. овог члана и доставља их Републичкој изборној комисији у року од 24 часа од дана доношења решења о закључењу бирачког списка.

Посебне изводе из става 2. овог члана Републичка изборна комисија доставља министарству надлежном за иностране послове које их, заједно са осталим изборним материјалом, прослеђује на сва бирачка места у иностранству."

Досадашњи ст. 2, 3. и 4. постају ст. 4, 5. и 6.

Члан 13.

Члан 84. мења се и гласи:

"Члан 84.

Републичка изборна комисија ће најкасније у року од 10 дана од дана објављивања укупних резултата избора све добијене мандате са изборне листе доделити кандидатима по редоследу на изборној листи, почев од првог кандидата са листе."

Члан 14.

У члану 88. после става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

"Посланик подноси оставку Народној скупштини Републике Србије, оверену у складу са законом којим се уређује оверавање потписа, лично, преко пуномоћника или поштом препоручено, у року од три дана од дана овере. Ако се оставка подноси поштом, дан предаје оставке пошти сматра се као дан предаје оставке Народној скупштини."

Досадашњи став 2. постаје став 3.

Досадашњи став 3, који постаје став 4, мења се и гласи:

"Дан престанка мандата констатује Народна скупштина Републике Србије одмах после пријема обавештења о разлозима за престанак мандата посланика, на седници која је у току, односно на првој наредној седници."

Члан 15.

У члану 92. став 2. се мења са два нова става, који гласе:

„Кад посланику престане мандат пре истека времена на које је изабран, мандат се додељује првом следећем кандидату са исте изборне листе коме није био додељен мандат.

Кад посланику – припаднику мање заступљеног пола на изборној листи престане мандат пре истека времена на које је изабран, мандат се додељује првом следећем кандидату – припаднику истог пола са те изборне листе."

Досадашњи ст. 3. и 4. постају ст. 4. и 5.

У досадашњем ставу 5, који постаје став 6, речи: "ст. 2. и 3." Замењују се речима: "ст. 2, 3. и 4."

Члан 16.

У члану 97. ст. 1, 3. и 4. речи: "Врховни суд Србије" у различитом падежу замењују се речима: "Управни суд" у одговарајућем падежу.

Став 6. мења се и гласи:

"Одлука донета у поступку по жалби је правноснажна и против ње се не могу поднети ванредна правна средства предвиђена законом којим се уређује управни спор."

Члан 17.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а одредбе чл. 13. и 15. овог закона примењују се од расписивања наредних избора за народне посланике Народне скупштине Републике Србије.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. Уставни основ за доношење закона

Уставни основ за доношење овог закона је члан 99. став 1. тачка 7. Устава Републике Србије, којим је прописано да Народна скупштина доноси законе и друге опште акте из надлежности Републике Србије и члан 102. став 4. Устава Републике Србије, којим је прописано да се избор, престанак мандата и положај народних посланика уређује законом.

II. Разлози за доношење закона

Овим законом усклађују се одредбе Закона о избору народних посланика, који је донет 2000. године а измењен 2004. године, са Уставом Републике Србије и законима који уређују поједина питања од значаја за спровођење избора за народне посланике (Закон о уређењу судова, Закон о јединственом бирачком списку, Закон о политичким странкама, Закон о управним споровима).

Полазећи од Устава Републике Србије и опредељености за европске интеграције и чланство у Европској унији, тежећи да правни и политички систем ускладимо са европским принципима и вредностима, овим изменама Закона о избору народних посланика потврђује се начело да су грађани носиоци суверености, обезбеђује се уставно право грађана да на изборима одлучују о томе који кандидати ће их представљати и отклањају елементи посредности избора.

Уређивањем начина на који се подноси оставка на функцију народног посланика потврђује се да оставка, као један од разлога за престанак мандата народног посланика пре истека времена на које је изабран, суштински представља стварну и слободно изражену вољу народног посланика и лични чин непосредно изабраног представника грађана, чиме се доследно примењује уставни принцип да нико не може присвојити сувереност од грађана нити успоставити власт мимо слободно изражене воље грађана.

III. Објашњење основних правних института и појединачних решења

Чланом 1. Предлога закона врши се усклађивање члана 7. Закона о избору народних посланика (у даљем тексту: Закон) са Законом о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 116/08, 104/09 и 101/10), којим је Управни суд одређен као надлежан за решавање у управним споровима.

Чланом 2. усклађује се члан 10. Закона са чланом 52. Устава Републике Србије, којим је дефинисано изборно право.

Чланом 3. усклађује се члан 22. Закона са Законом о уређењу судова у погледу надлежности суда и са Законом о јединственом бирачком списку ("Службени гласник РС", број 104/09), у делу који се односи на надлежност министарства надлежног за послове управе и Републичке изборне комисије у погледу вођења бирачког списка по његовом закључењу.

Чланом 4. усклађује се члан 25. Закона са чланом 101. став 1. Устава Републике Србије, којим је утврђено да изборе за народне посланике расписује председник Републике.

Чланом 5. усклађује се члан 26. Закона са чланом 101. став 1. и чланом 109. став 6. Устава Републике Србије, којима је прописано да избори морају да се окончају у року од 60 дана од дана расписивања избора.

Чланом 6. усклађује се члан 27. Закона са чланом 101. став 2. Устава Републике Србије, којим је прописано да се прва седница Народне скупштине одржава најкасније 30 дана од дана проглашења коначних резултата избора.

Чланом 7. усклађује се члан 40. Закона са Законом о политичким странкама („Службени гласник РС“, број 36/09), којим се стављају ван снаге Закон о политичким организацијама („Службени гласник СРС“, број 37/90 и „Службени гласник РС“, бр. 30/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05) и Закон о удруживању грађана у удружења, друштвене организације и политичке организације који се оснивају за територију Социјалистичке Федеративне Републике Југославије („Службени лист СФРЈ“, број 42/90 и „Службени лист СРЈ“, бр. 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 73/00), у делу који се односи на политичке организације.

Чланом 8. прецизира се решење члана 40а Закона, тако да међу свака четири кандидата на изборној листи може да буде и више од једног кандидата - припадника мање заступљеног пола на листи, водећи рачуна о томе да на изборној листи мора бити најмање 30% припадника тог пола.

Чланом 9. усклађује се члан 43. Закона са Законом о уређењу судова, у погледу надлежности суда.

Чланом 10. усклађују се одредбе члана 72б Закона са чланом 19. Закона о јединственом бирачком списку, којим је прописано припремање и достављање извода из бирачког списка.

Чланом 11. мења се члан 73. Закона ради термилошког усклађивања са Уставом Републике Србије и чланом 19. Закона о јединственом бирачком списку.

Чланом 12. усклађују се одредбе члана 73а Закона са Уставом Републике Србије и Законом о јединственом бирачком списку. Наиме, почетком примене Закона о јединственом бирачком списку (25. децембар 2011. године) престају да важе чл. 12. до 24. и чл. 73б, 73в и 73г Закона о избору народних посланика. Престанком важења одредбе члана 73г став 2. Закона настаје правна празнина у погледу питања доставе оверених извода из бирачког списка за гласање бирача у иностранству. Допуном члана 73а новим ст. 2. и 3. решава се ово питање.

Чланом 13. мења се члан 84. Закона тако да доделу мандата након спроведених избора за народне посланике врши Републичка изборна комисија према редоследу кандидата на изборној листи, почев од првог кандидата са листе. Овакво решење је у складу са ставом Уставног суда да поштовање уставног принципа слободних и непосредних избора у систему сразмерног представништва и затворених изборних листа подразумева да редослед кандидата на листи обавезује подносиоца изборне листе при расподели добијених посланичких мандата и да се мандати додељују кандидатима по редоследу по којем су њихова имена наведена на изборној листи. Такође, предложено решење је у складу и са Заједничким мишљењем Венецијанске комисије Савета Европе и Канцеларије ОЕБС за демократске институције и људска права (OEBS/ODIHR), којим је критикован постојећи члан 84. Закона, јер омогућава политичким странкама да након избора произвољно одаберу који ће кандидати са изборних листа постати народни посланици, чиме се ограничава транспарентност система и политичким странкама даје диспропорционално снажнија позиција у односу на кандидате са изборне листе. Додела посланичких мандата кандидатима према њиховом редоследу на изборној листи омогућиће бирачима да знају који кандидати имају највише изгледа да добију мандате, као резултат њиховог гласања за одређену изборну листу.

Чланом 14, којим се додаје нови став у члану 88. Закона, прецизира се начин подношења оставке на функцију народног посланика као један од разлога за престанак мандата посланику пре истека времена на које је изабран. Предложеним решењем отклања се свака могућност да се оставка поднесе против воље народног посланика. Ово решење је у складу са чланом 198. Пословника Народне скупштине, којим је уређен поступак након подношења оставке у Народној скупштини. Такође, предложеним решењем је прецизирано да се дан престанка мандата народног посланика пре истека времена на које је изабран констатује одмах, уколико је седница Народне скупштине у току, односно на првој наредној седници Народне скупштине.

Чланом 15. мењају се одредбе члана 92. Закона, тако да се доследно примени принцип доделе посланичких мандата према редоследу кандидата на изборној листи. Једино одступање од редоследа на изборној листи је последица обавезе да мање заступљени пол на изборној листи буде у одређеном проценту представљен у Народној скупштини, тако што се упражњено место народног посланика – припадника мање заступљеног пола на изборној листи попуњава кандидатом истог пола са исте изборне листе.

Чланом 16. усклађује се члан 97. Закона са Законом о уређењу судова, којим је Управни суд одређен као надлежан за решавање у управним споровима и врши се термилошко усклађивање са новим Законом о управним споровима ("Службени гласник РС", број 111/09).

Чланом 17. утврђује се да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, у складу са чланом 196. став 4. Устава Републике Србије, с тим што ће се одредбе чл. 13. и 15. овог закона примењивати од расписивања наредних избора за народне посланике.

IV. Процена средстава потребних за спровођење закона

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије.

V. Разлози за доношење закона по хитном поступку

Доношење закона по хитном поступку се предлаже у циљу извршавања обавеза из Акционог плана за испуњавање препорука из Годишњег извештаја Европске комисије за 2010. годину, ради убрзања стицања статуса кандидата Републике Србије за чланство у Европској унији, којим је утврђено да Закон о избору народних посланика треба изменити до јуна 2011. године.